BAJKI ROBOTÓW

Stanisława Lema

STRESZCZENIE • ANALIZA • INTERPRETACJA

POLECAMY

KSIEGARNIA NAJTANIEJ
www.ksiegarnia-najtaniej.pl

Zapraszamy do księgarni internetowej
www.ksiegarnia-najtaniej.pl

Bajki robotów

Stanisława Lema

Wydawnictwo Literat
ul. Łazienna 28
87-100 Toruń
e-mail: wyd.literat@lit.com.pl
www.ksiegarnia-najtaniej.pl
tel.: 663933066, 885855159

Opracowanie:
zespół redakcyjny

Korekta:
Małgorzata Ferenc

Ilustracja na okładce:
Jacek Mroczek

Copyright © by Literat, Toruń

ISBN 978-83-8114-789-7

Spis treści

O autorze 5
Geneza 6
Trzej elektrycerze 7
Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła 11
Bajka o królu Murdasie 17
Maszyna Trurla 22
Wielkie lanie 26
Bohaterowie *Bajek robotów* 31
Gatunek 33
Kompozycja 34
Fabuła 34
Czas akcji 35
Miejsce akcji 35
Narracja 36
Język 36
Znaczenie tytułu 38
Utwór na tle epoki 39
Motywy i analogie 40
Istotne cytaty 41
Zadania sprawdzające 43
Test 43
Krzyżówka nr 1 50
Krzyżówka nr 2 52
Adaptacje teatralne 54
Bibliografia 55

O autorze

Stanisław Lem urodził się 12 września 1921 r. we Lwowie. Tam też uczęszczał do II Gimnazjum im. Karola Szajnochy, a potem próbował się dostać na Politechnikę Lwowską. Zdał egzamin, ale nie został przyjęty. Dzięki ojcu – lekarzowi – rozpoczął studia na Lwowskim Uniwersytecie Medycznym. Naukę przerwał z wybuchem II wojny światowej. Pracował wtedy jako mechanik samochodowy i spawacz. Współpracował również z ruchem oporu. W 1944 r., kiedy do Lwowa wkroczyła Armia Czerwona, wrócił na studia. W 1946 r. z całą rodziną został repatriowany do Krakowa, gdzie podjął studia medyczne na Uniwersytecie Jagiellońskim. W 1982 r., po wprowadzeniu stanu wojennego, przeniósł się do Wiednia. Do Polski wrócił w 1988 r. Chorował na serce, zmarł 27 marca 2006 r. w Krakowie, mając 85 lat.

Był filozofem, ale głównie pisarzem znanym przede wszystkim z tego, że tworzył prozę fantastyczno-naukową stawiającą pytania natury filozoficznej i moralnej o sens życia ludzkiego i rozwoju cywilizacji. Do jego najbardziej znanych powieści należą: *Astronauci*, *Solaris*, *Niezwyciężony*, *Opowieści o pilocie Pirxie*. Jest autorem opowiadań *Dzienniki gwiazdowe* i eseju *Summa technologiae* oraz *Bajek robotów* – zbioru opowiadań, w których cechy

literatury science fiction przeplatają się z tradycyjną baśnią i bajką – a także *Księgi robotów* i *Cyberiady*. Lem był laureatem wielu nagród, a jego książki przetłumaczono na około 40 języków. Jego nazwiskiem nazwano planetoidę 3836 Lem, odkrytą w 1979 r.

Geneza

Bajki robotów Stanisława Lema ukazały się po raz pierwszy w roku 1964. Trzy ostatnie z nich, tzn. *Jak ocalał świat, Maszyna Trurla i Wielkie lanie*, zamykające pierwsze wydanie tomiku, dały początek nowej, zamkniętej całości opowiadań, tzw. *Cyberiadzie.* Jej bohaterowie – sławni konstruktorzy Trurl i Klapaucjusz – stali się, obok pilota Pirxa i Ijona Tichego, bohatera *Dzienników gwiazdowych*, najbardziej znanymi postaciami w twórczości Lema. Pomysł napisania *Bajek robotów* pisarz zaczerpnął od Rogera Cailloisa, który literaturę science fiction nazwał współczesną baśnią. Jednak Lem świat baśni podporządkował fantastycznej opowieści, takiej, która pochodzi ze świata istot mechanicznych.

Trzej elektrycerze

PLAN WYDARZEŃ

1. Stworzenie na odległej planecie niezwykłych istot – Krynoidów.
2. Wieści o niewyobrażalnych bogactwach Kryonii i próby jej podbojów.
3. Przybycie na Kryonię elektrycerza Mosiężnego.
4. Pojawienie się elektrycerza Żelaznego i jego nieudana próba podboju planety.
5. Najazd na planetę elektrycerza Kwarcowego.
6. Zdobycie przez niego stolicy Krynoidów – Frygidy.
7. Pokonanie wodza Kryonidów – Boreala.
8. Zwycięstwo odniesione nad Albucydem Białym, Jenerałem-Minerałem.
9. Pokonanie księcia Astroucha.
10. Śmierć Kwarcowego w starciu z Baryonem Lodoustym – największym mędrcem.
11. Pouczenie skierowane do Kryonidów.

STRESZCZENIE

Dawno temu żył sobie wielki konstruktor-wynalazca, który ciągle wymyślał i budował nowe i niezwykłe urządzenia. Pewnego razu postanowił połączyć w jedno śmierć z życiem. W tym celu na odległej planecie stworzył z wody, a dokładnie z zamarzniętego oceanu i jego gór lodowych, rozumne istoty, tzw. Kryonidów.

CYWILIZACJA KRYONIDÓW

Nowe istoty zbudowały z czasem niesamowitą **cywilizację, która swój rozwój zawdzięczała** panującemu na planecie **przeraźliwemu mrozowi**. Najmniejsze choćby ciepło groziło jej zagładą. Z czasem Kryonia zaczęła słynąć we wszechświecie z ogromnych bogactw, które tak naprawdę powstawały z oszlifowanych zamarzniętych i pociętych gazów.

Niebawem też zaczęli najeżdżać na nią wojownicy z innych planet, aby ją podbić i zagarnąć bogactwa, które z dala mamiły ich swym niepowtarzalnym blaskiem.

PODBÓJ KRYONII

Najpierw zjawił się **elektrycerz Mosiężny** (wykonany z mosiądzu). Bardzo ciężko stąpał po planecie i topniały pod nim lody. Dlatego w końcu zginął – wpadł w otchłań lodowego oceanu. Kolejnym najeźdźcą był **elektrycerz Żelazny** (wykonany z żela-

za). Przed wyruszeniem na podbój planety napił się płynnego helu, by obniżyć swą temperaturę. Ale to nie wystarczyło. Pod wpływem tarcia atmosferycznego rozpalił się, a hel wyparował z jego wnętrza. Uderzył, świecąc na czerwono, w skały lodowe, które się przed nim otworzyły. Wydostał się jeszcze na powierzchnię, ale wszystko zamieniało się przy nim w biały obłok, z którego padał śnieg. W końcu usiadł i zaczął czekać, aż ostygnie, ale kiedy chciał wstać, okazało się, że smary stwardniały mu w stawach i nie może się ruszyć. Pozostał na planecie przysypany śniegiem i wyglądał jak biała góra, zakończona wystającym ostrzem z jego hełmu.

W końcu przybył na Kryonię trzeci **elektrycerz, zwany Kwarcowym** (wykonany z kwarcu, czyli minerału, dwutlenku krzemu, jego bezbarwnej odmiany). Nie przerażała go niska temperatura, ale własne myślenie, ponieważ od tej czynności się rozgrzewał. Początkowo dzielnie sobie poczynał i odnosił zwycięstwa jedno po drugim. Najpierw zdobył **stolicę Krynoidów – Frygidę**. Potem pokonał **wodza Kryonidów – Boreala** (właściwie będącego lodowcem) i ograbił go z klejnotów, które jednak pod wpływem ciepła powstałego na skutek wzruszenia wyparowały. Odniósł też zwycięstwo nad Albucydem Białym, Jenerałem-Minerałem, strażnikiem skarbców królewskich. Następnie z trudem pokonał księcia Astroucha, który przybył na pomoc Albucydowi. Miał on na sobie zbroję

azotową, hartowaną w helu, od której rozchodziła się tak niska temperatura, że powstrzymywała siłę i szybkość atakującego. Na koniec Kwarcowy starł się z **Baryonem Lodoustym – największym mędrcem Kryonidów.**

Baryon podstępnie go pokonał, zmuszając do myślenia. Elektrycerz rozgrzał się i wpadł pod lód. Potem mędrzec-zwycięzca wyjaśnił Kryonidom, dlaczego nie obawiał się starcia z elektrycerzem. Kwarcowy nie mógł zrozumieć jego gestów, ponieważ gdyby umiał myśleć, nie przybywałby na przeraźliwie chłodną planetę, której wszystkie bogactwa to nic innego jak tylko zamarznięte gazy.

PROBLEMATYKA BAJKI

I Naukowcy ciągle próbują zapanować nad światem, nadać mu nowe prawa, stąd też ich dążenia do połączenia w pewne niepowtarzalne całości rzeczy wzajemnie się wykluczających, np. życia i śmierci.

II Ludzie chciwi i głupcy (wszyscy elektrycerze) zawsze przegrywają w starciu z obrońcami konkretnych wartości (broniący się Kryonidzi).

III Agresja jednej cywilizacji na drugą, często podyktowana chęcią podboju i zagarnięcia jej dóbr, zawsze jest skazana na niepowodzenie.

Bajka o maszynie cyfrowej, co ze smokiem walczyła

PLAN WYDARZEŃ

1. Masowe instalowanie na planecie przez króla Poleandra maszyn myślących.
2. Smutek władcy spowodowany brakiem prawdziwych wrogów.
3. Budowa przez inżynierów królewskich sztucznych przeciwników.
4. Gry wojenne prowadzone na planecie i cierpienie poddanych.
5. Marzenia władcy o prowadzeniu wojen w kosmosie.
6. Budowa maszyny cyfrowej na księżycu.
7. Zniekształcona treść depeszy i stworzenie przez maszynę elektrosmoka.
8. Pożarcie elektromaszyny przez elektrosmoka i jego atak na planetę.
9. Kolejne wyprawy zbrojne przeciw potworowi i ich niepowodzenie.
10. Pożeranie przez smoka po kawałku księżyca.
11. Depesza wysłana przez potwora do króla.